

OPLEIDING DUURZAME GEBOUWEN

STADSLANDBOUW EN
DUURZAME GEBOUWEN

LENTE 2024

Inleiding tot de stadslandbouw

Alexandre LEFEBVRE
Alaube

bruxelles
environnement
leefmilieu
brussel
.brussels

INLEIDING

- ▶ Redenen om voor stadslandbouw te kiezen
- ▶ Brussel, hoofdstad van de stadslandbouw
- ▶ De Good Food-strategie

- ▶ Inzicht in de **multifunctionaliteit** van stadslandbouw en de redenen voor de ontwikkeling ervan.
- ▶ Inzicht in de **bijzonderheden van Brussel**.

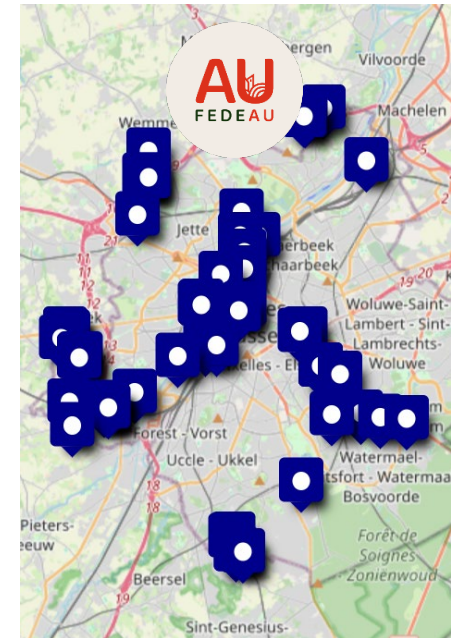
Mijn vak in een notendop

Bron: Foto's [Alexandre Lefebvre](#)

Mijn vak in een notendop

Ecologische redenen

► KLIMAATVERANDERING

- Stijging van de gemiddelde temperatuur wereldwijd met 1,1 °C sinds 1850
- Exponentiële groei. Het IPCC voorspelt een stijging van minimaal 2 °C tegen 2040

► VERLIES AAN BIODIVERSITEIT

- *Living Planet Report 2018*: 60 % van wilde dierenpopulaties verloren gegaan in 40 jaar
- 1 miljoen dier- en plantensoorten worden vandaag met uitsterven bedreigd

► UITPUTTING VAN NATUURLIJKE HULPBRONNEN

- Bepaalde hulpbronnen zijn niet hernieuwbaar (fosfor, fossiele brandstoffen, enz.), maar ook de hulpbronnen die dat wel zijn, worden nu bedreigd (bossen, visbestanden, vruchtbare grond, enz.).

► WERELDWIJDE VERVUILING

- Jaarlijks vervuult meer dan 100 miljoen ton plastic afval het land, de rivieren en de oceanen.

Crisis op vier domeinen

ECONOMISCH

De wereld werd eerder al door economische crisissen getroffen, maar de huidige crisis dreigt veel grotere gevolgen te hebben dan die van 2008.

SOCIAAL

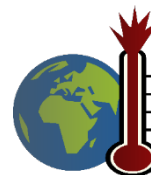
De sociale ongelijkheid tussen arm en rijk is de voorbije jaren alleen maar groter geworden. De COVID-19-pandemie en de oorlog in Oekraïne hebben de situatie nog verergerd.

GEOPOLITIEK

Voor Europa is de oorlog in Oekraïne een geopolitieke schok van ongeziene omvang sinds het einde van de Koude Oorlog.

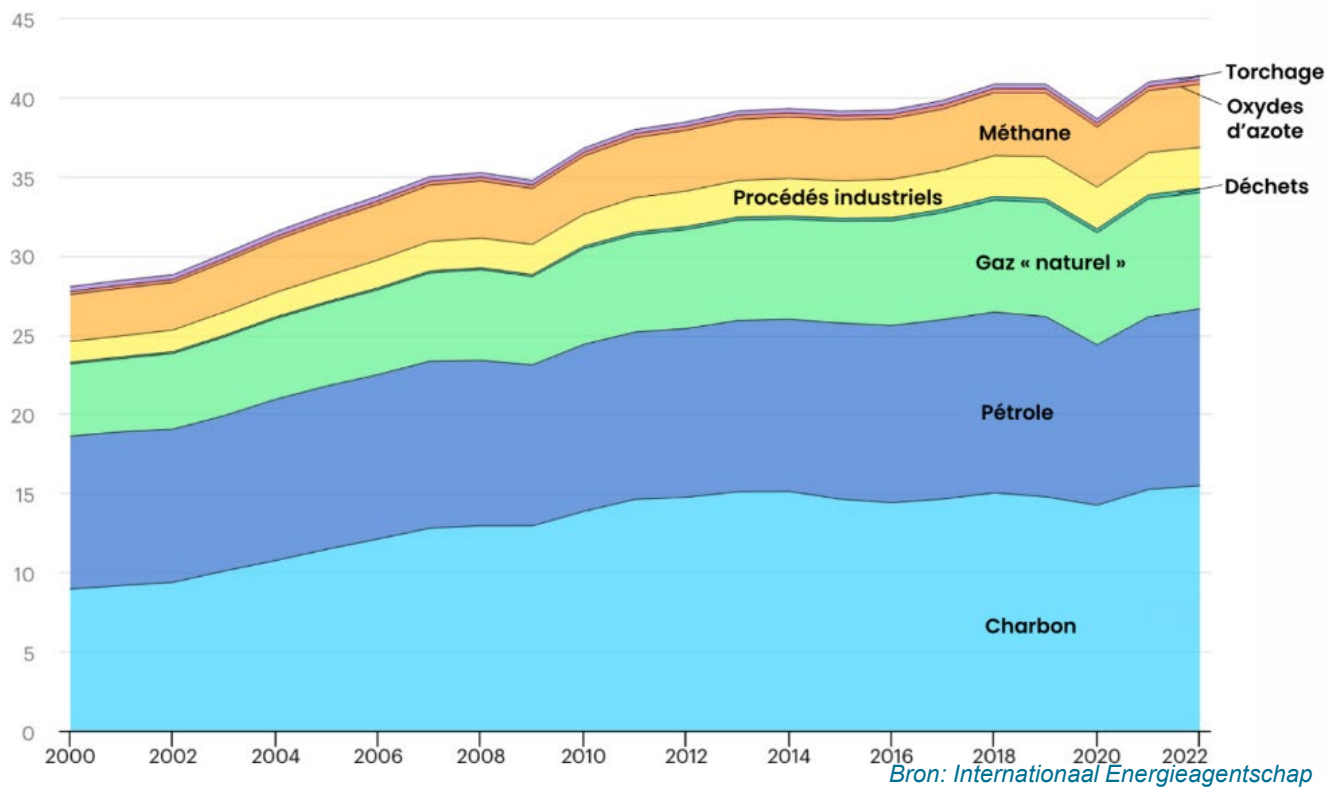
ECOLOGISCH

Hoewel de industriële activiteit tijdens de coronacrisis drastisch werd teruggeschroefd, leverde dit nauwelijks milieuvoordelen op en is er zelfs sprake van rebound-effect.

Wereldwijde emissies uit fossiele brandstoffen [gigaton CO₂-equivalenten]

Le Monde

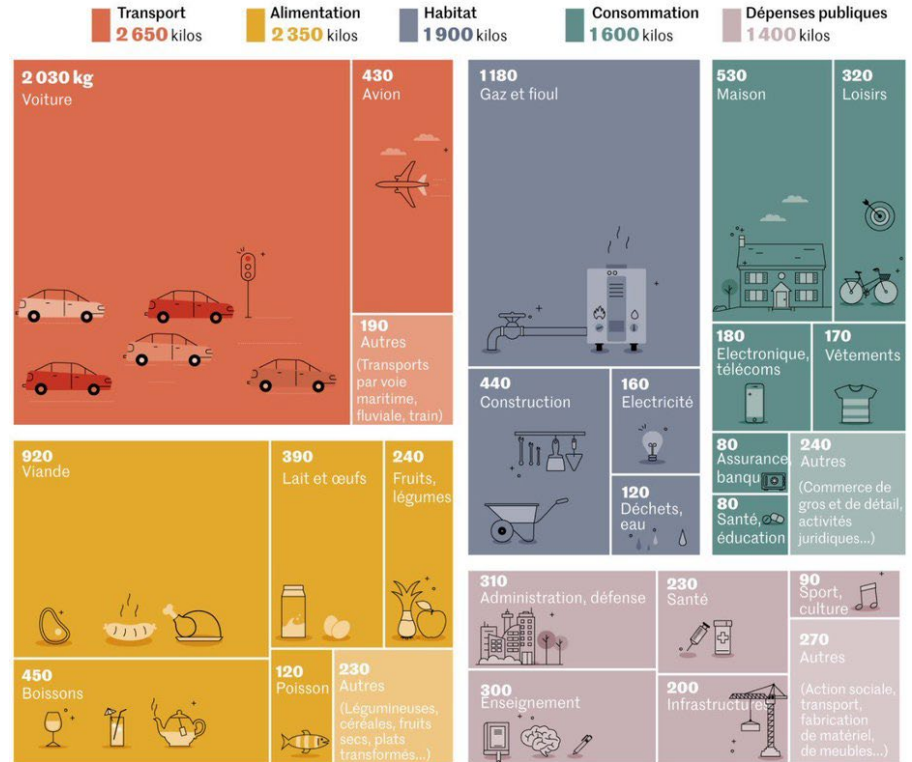
Sobriété : l'indispensable débat

Il faut changer nos pratiques, accepter de reconsidérer nos modes de vie individuels et collectifs en faisant par exemple rouler moins de voitures ou en consommant moins de viande. Si la puissance publique ne s'empare pas de ces questions, le risque est grand que la sobriété finisse par s'imposer brutalement au lieu d'être choisie.

Publié le 30 mai 2022 à 12h33 |

Les leviers pour agir sur son empreinte carbone

Répartition des **9,9 tonnes** d'émissions en kilos équivalents CO₂ par habitant en France, en 2019

Inégalités

1 %
des Français les plus riches émet, par individu, **15 fois plus de CO₂ que les 50 % les moins riches**. Les 10 % les plus aisés émettent 1,7 fois plus de gaz à effet de serre que l'ensemble du reste de la population.

Surconsommation

10 millions de tonnes
C'est la quantité de nourriture gaspillée en France chaque année, soit l'équivalent de **150 kilos/hab./an**

73,9 millions
C'est le nombre d'**appareils électroménagers achetés** en 2021 en France. Un record.

2 ans
Les Français **achètent en moyenne un smartphone** tous les deux ans.

Infographie : Le Monde ; Marianne Pasquier

Sources : Ademe, Rapport des inégalités du monde 2022, MyCO2 par Carbone 4, d'après le ministère de la transition écologique et le Haut Conseil pour le climat

"De utopie is van kamp veranderd:
het is vandaag utopisch om te geloven
dat alles verder kan gaan zoals voorheen"

– Pablo Servigne

Stadslandbouw biedt oplossingen

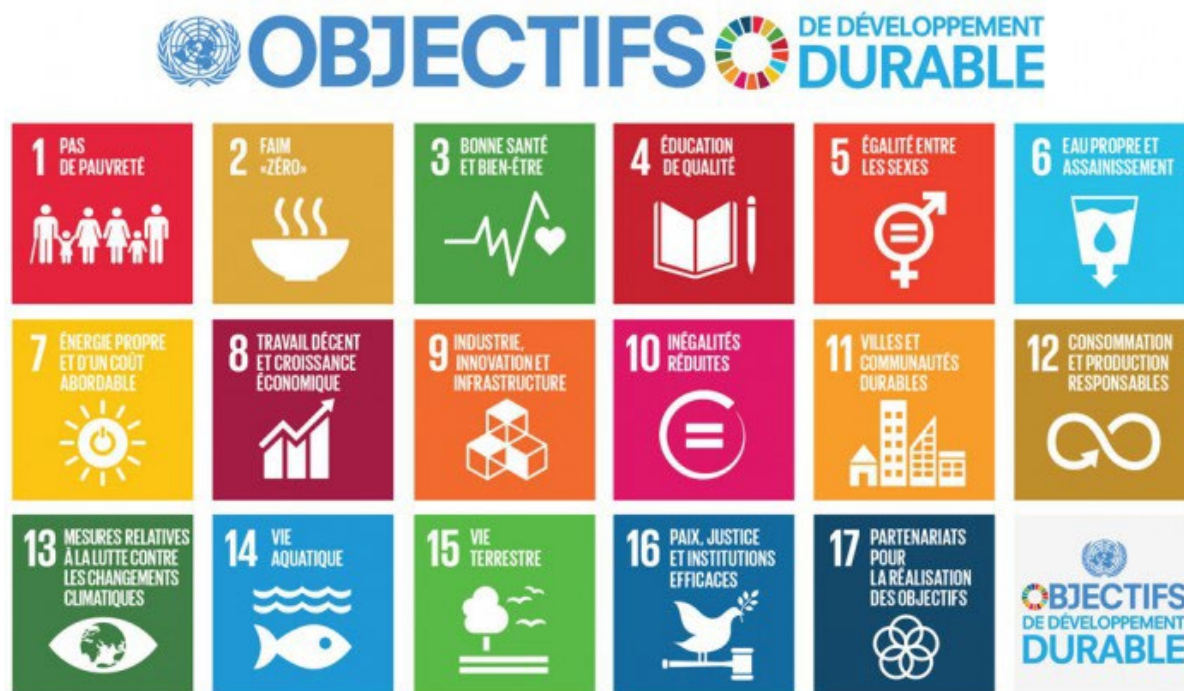
- ▶ **Veerkracht**
 - behoud van lokale productie (korte termijn)
 - behoud van landbouwkennis (middellange termijn)
- ▶ **Circulaire economie**
 - valorisatie van organisch afval
 - valorisatie van onderbenutte ruimten
- ▶ **Herstel van ecosystemen**
 - versterking van het groene en blauwe netwerk
 - vermindering van de impact van conventionele landbouw
- ▶ **Vermindering van de uitstoot**
 - transport, opslag, verpakking en verspilling
 - zuinigere productiemethoden
- ▶ **Gezondheid**
 - kwaliteit van voedsel, stedelijke leefomgeving, lichamelijke activiteit
 - stress (biofilie)

BRON: Foto L'espace-test agricole
"Graines de Paysans" - [Alexandre Lefebvre](#)

Activiteit met tal van positieve gevolgen

BREEAM-certificering

Tivoli GreenCity

developed by citydev.brussels & Parbam

bopro

expected BREEAM Communities
score and rating

93,2%
OUTSTANDING^(*)

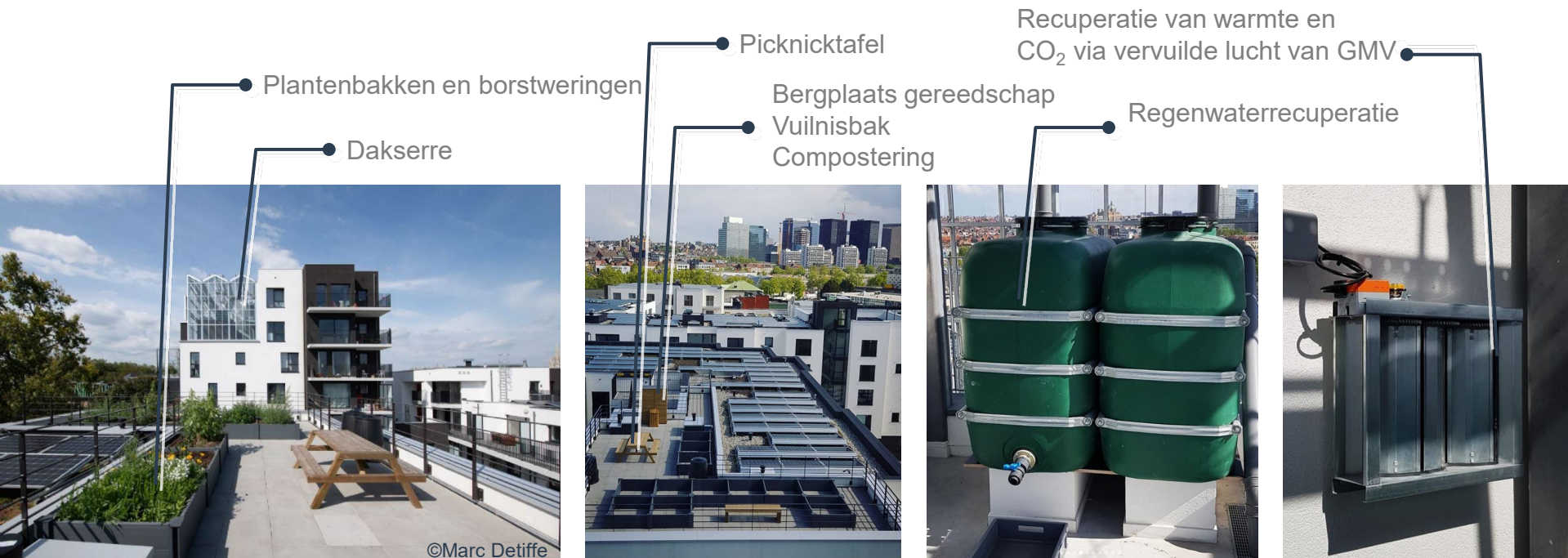
Benjamin Huygels

Benjamin Huygels
BREEAM Communities assessor Bopro

(*) This document does not count as a BREEAM Communities certificate and solely gives the expected score and rating. The expected score and rating are based on the evaluation of the received evidence by Benjamin Huygels, BREEAM Communities assessor at Bopro. The official certificate with the final score and rating will be awarded after a positive evaluation by BREE or the final assessment. Currently, the interim assessment is being evaluated by BREE and feedback is expected before 9/27/2019. After expected positive feedback, the final assessment can directly be submitted to BREE. (www.bopro.be)

BREEAM-certificering

Project voor de bouw van 400 woningen door BGHM-Citydev in het noorden van Brussel (2019).

BRON: Foto's [Marc Detiffe](#) en [Alexandre Lefebvre](#)

BREEAM-certificering

BRON: Foto's [Marc Detiffe](#)

BREEAM-certificering

BRON: Foto [Marc Detiffe](#)

BREEAM-certificering

BRON: Foto [Marc Detiffe](#)

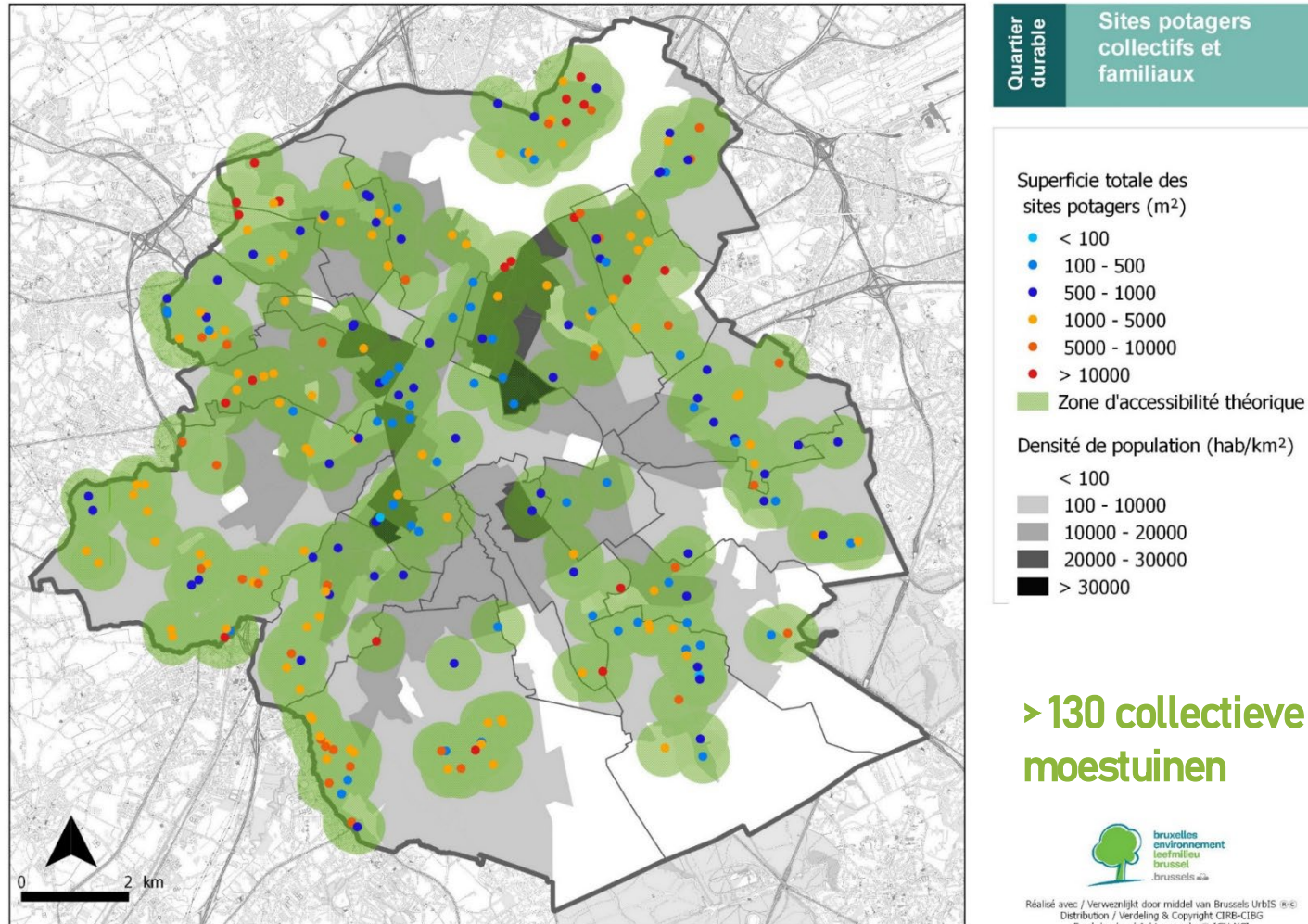
Een groeiend aantal professionals

BRON: FedeAU.be

De collectieve moestuinen van Brussel

> 130 collectieve moestuinen

Réalisé avec / Verwerkt door middel van Brussels UrbIS
Distribution / Verdeling & Copyright CIBB-CLBG
Fond de plan / Achtergrond : IGN-NGI

Brussel in de TOP 10 voor stadslandbouw

AGRITECTURE

Brussels, Belgium

Brussels is a city-region which bets on urban agriculture to stimulate a sustainable food-based local economy. Resident demand for organic and locally grown produce has accelerated a healthy network of both urban and rural farms. The Good Food Strategy is a policy that calls for a 30% reduction in food waste by 2020, 30% autonomy in fruit and veg by 2035, and a 30% increase in revenue from organic food. Additionally, entrepreneurs like Urban Harvest are rising to the table to use minimum inputs to produce maximum yield.

[Find out more in this episode of Locally Grown In!](#)

Image sourced from Urban Harvest

New York City, USA

Toronto, Canada

Dubai, UAE

Atlanta, USA

London, UK

Singapore

Victoria, B.C., Canada

Paris, France

Manila, Philippines

Brussel in de TOP 10 voor stadslandbouw

	Politiques favorables	Organismes de soutien	Agriculture urbaine sociale	Agriculture urbaine commerciale
1. Montréal	****	*****	***	****
2. Bruxelles-Capitale	***	***	***	***
3. Chicago	***	***	***	**
4. Paris	***	**	**	**
5. New York	***	**	**	**
6. Boston	**	**	**	***
7. Toronto	*	**	*	**
8. Londres	**	*	**	*
9. Vancouver	*	*	***	*
10. Portland	*	*	**	*

BRON: [Studie naar de plaats van Montreal onder de grote steden van de stadslandbouw](#)

Stadslandbouw, een verhaal van altijd en overal

Stadslandbouw, een verhaal van altijd en overal

Eleanor Roosevelt plantte een moestuin en hield schapen!

BRON: [Library of Congress, 1919](#)

Stadslandbouw, een verhaal van altijd en overal

BRON: [La Libre](#) "En 1940, Bruxelles se nourrit comme elle peu"

Stadslandbouw, een verhaal van altijd en overal

Een stadslandbouwproject in een buitenwijk van Havana.

BRON: Creative Commons, Arnoud Joris Maaswinkel.

De ambities van Good Food 1

- ▶ Toename van de lokale, duurzame voedselproductie
- ▶ Begeleiding van de herlokalisatie en de overgang naar een duurzaam aanbod voor iedereen
- ▶ Begeleiding van de vraagovergang voor iedereen
- ▶ Ontwikkeling van een duurzame, wenselijke "Good Food"-voedingscultuur
- ▶ Beperking van voedselverspilling
- ▶ Reflectie op en bevordering van de voedingssystemen van morgen

STRATÉGIE GOOD FOOD

VERS UN SYSTÈME
ALIMENTAIRE DURABLE
EN RÉGION DE
BRUXELLES-CAPITALE

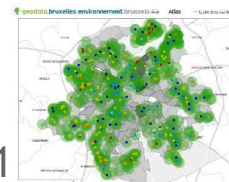
Eerste balans voor de stadslandbouw

- Professionele landbouw
 - > € 893 000 aan steun tussen 2016 en 2019
 - Projectoproep voor professionnels € 255 000 aan steun in 2020
 - + dan 100 jobs gecreëerd
 - Aantal projecten gestegen van 16 naar 32

- Collectieve moestuinen
 - > 400 moestuinen op meer dan 80 ha
 - 74 moestuinen ondersteund in het BHG sinds 201

- Kantines en restaurants
 - 73 miljoen maaltijden/jaar
 - 50 restaurants

- Distributie
 - 70 SAGAL's
 - 1 coöperatieve supermarkt (BEES Coop) en 3 gepland

BRON: Foto's [Alexandre Lefebvre](#)

De 5 strategische actielijnen van Good Food 2

- ▶ Actielijn 1: Versterken en ondersteunen van agro-ecologische productie in Brussel
- ▶ Actielijn 2: Ontwikkelen van 'Good Food-ketens' voor de bevoorrading van
Brussel
- ▶ Actielijn 3: Distributie van een commercieel 'Good Food'-aanbod garanderen
- ▶ Actielijn 4: 'Good Food'-voeding voor iedereen garanderen
- ▶ Actielijn 5: Verminderen van voedselverlies en -verspilling

- ▶ Stadslandbouw is multifunctioneel en biedt tal van ecologische, economische, gezondheids- en sociale voordelen.
- ▶ Het is geen nieuwe praktijk, maar vormt een essentieel instrument voor de ontwikkeling van de veerkracht van een stad, bijgevolg ondersteunt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest actief de ontwikkeling van stadslandbouw.
- ▶ Brussel is een voorbeeldstad op het gebied van stadslandbouw. Deze voorbeeldige aanpak krijgt bovendien internationale erkenning.

Gids Duurzame gebouwen

- ▶ <http://gidsduurzamegebouwen.brussels>

Contactpunten-informatiebronnen:

- ▶ Leefmilieu Brussel – Cel Good Food
info@goodfood.brussels
- ▶ Brussel Economie en Werkgelegenheid – Cel Landbouw
Contactformulier: <http://economie-werk.brussels>
- ▶ FedeAU - Brusselse federatie van professionals in de stadslandbouw
coordination@fedeau.be

Websites

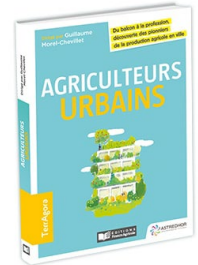
- ▶ <https://goodfood.brussels/>
- ▶ <https://economie-emploi.brussels/agriculture-urbaine>
- ▶ <http://fedeau.be/>

Artikelen

- ▶ Agriculteurs urbains - Du balcon à la profession, découverte des pionniers de la production agricole en ville
- ▶ Geïllustreerde gids, 20 september 2017, Guillaume Morel-Chevillet

Formations et séminaires

- ▶ Inscrivez-vous aux formations organisées par Bruxelles Environnement
<https://environnement.brussels/formationsbatidurable>

Consultez tous les supports [gratuitement](#) !

Alexandre LEFEBVRE

Expert stadslandbouw

✉ + 32 472 76 42 55

☎ Alexandre@alaube.farm

 [linkedin.com/in/alexlefebvre](https://www.linkedin.com/in/alexlefebvre)

 [@agricultureurbaine](https://www.instagram.com/agricultureurbaine)

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

